

Иван Вазов

Разходка до Баняса

(Село на половин час разстояние от Букурещ)

(Посрещането на руските войски)

– Да идем да видим войските на царя!
– Да идем – със радост каза ми другаря.

Тръгнахме. Ден красен. От синият свод
пролетното слънце пръскаше живот
и светлост, и радост по цяла природа.
Из улици градски шумеше народа.
Стигнахме „шосето“¹. Април-чародей
всичката си хубост щедро тука лей.
Птички чуруликат в листата зелени,
славеите пеят в страстно упоене
любовни си химни в тъмний дърволяк.
Небето е синьо и въздухът – благ.
В сенките приветни, с накити богати
мяркат се красиви вили и палати,
при зноеве летни приюти на хлад
и на покой весел за охолний свят.
По-далече гледам равнини засмени
и градини полски пъстро насадени,
де българският потен, беден градинар
във мразове, в киши, под слънчовий жар
с земята се бори да наиде прехрана
за жена, за дядя и дан за султана...
А зад тях на север в мъглявий простор
се мяркат недвижни и спират ни взор,
в облаци покрити, сините Карпати.

Поля, мене чужди, гори непознати,
цъфтете, цъфтете под тоз небосвод!
Вий пълни сте с хубост, обилни сте с плод,
вам нека се радват, нека ви обичат...
Децата ви нека рай да ви наричат...
Цъфтете, цъфтете, прекрасни страни!
Но вашият вид ясен не може плени
тогоз, кой е расъл във раят славянски,
тогоз, кой е дишал въздуха балкански.

Мила Българо! Хубава си ти!

В тебе всичко зрее и всичко цъфти...
Твоите долини чисти, плодородни
имат в себе всички прелести природни.
Божата десница щедро награди
с дарове най-скъпи твоите гърди;
плугът, кой те пори, потът, кой те кваси,
даряваш ги щедро, кат майка деца си.
Пътувал съм ази по тебе навред
и навред прекрасен беше твоя глед!
Скитал съм край твоите брегове засмени,
що ги прохлаждава Дунава студени,
ходил съм при Струма, коя тихо пее,
и в местата, дето Марица се лее;
виждал съм отблизо твоите скали
и твоите балкани, и твоите орли.
Хубава си, земльо, и благословена
кат градина цветна, кат жена засмена,
всичко в теб е пълно с плод и благодат,
хълмите ти – с грозде, горите ти – с хлад,
полята ти – с ниви, гърдите ти – с щедрост,
реките ти – с злато, небето ти – с ведрост,
селата ти – с радост, с хора и с моми,
градините – с рози, а те – с миризми:
теб всичко е дала светата природа!

Едно само нямаш... Ох, нямаш свобода!

„Идат!“ Аз стреснах се. От ближния хълм
вягърът принесе топоти и гръм.
Прах гъстък вдигна се. Към нази препуска
с пряпорци развети конницата руска...

Аз гледах, аз гледах. Те идеха там!
От радост, вълнение поимах едвам...
Сърце ми безумно в гърдите туптеше,
чувство едно тайно душа ми мрачеше,
тъй как се премрежват нашите очи
утром, кога зърнат първите лучи,
тъй как кога срещнем на прага си прости
от много години очаквани гости.

---

1. Дълга сенчеста алея на север от Букурещ.

Те идеха с песни на врани коне!
(Като че на сватба, а не на клане.)
Русите! Това са, аз си хоротувах,
за кои мечтаех, за кои сънувах,
за кои народа плачеше до днес
и с вяра търпеше страшната си чест;
кой в своите скърби сладко се тешеше,
името им само като споменеше,
и всред толкоз мъки, мрежи, изпитни,
нито на миг своите чувства не мени.
Заветната вяра, дори господ чу го,
едно поколение връчваше на друго;
на кои в ума си, малки ош деца,
виждахме със трепет мъжките лица;
за които вечер (о, как сладко беше!)
баба ни във къта, като ни сбереше,
с разкази чудесни душа ни пленеше.

Те идеха стройно и пееха там.
И тяхната песен като в някой храм
се пръскаше гръмко вред под небосвода
и лейше в гърдите мисъл и свобода.

.....
И завчас в ума си като в лудория,
кървава и страшна видях България,
покрита със рани, покрита с позор,
че вдига ръце си към синий простор!

.....
И кат си представих дългото чернило
и нашто безчестно и скотско теглило,
майчините сълзи, братовата скръб
и на моят татко посинелий гръб...

И кат си преставих тия мъки черни,
ужаси нечути, ядове безмерни,
игото отвътре и срамът отвън,
Перущица в кърви и Батак в огън;
и като изглеждах тез войни отбрани,
тез конници горди, на война призвани
под същото знаме, под същия закон,
от Урал, от Волга, от Двина, от Дон,
борци неуборни, силни и високи,
със сулицы дълги, със шашки широки,

с шапки накривени, с развяна коса,
с радост във очите, с песен на уста;
и кат гледах тия силни ескадрони
улани, хусари, войнствени драгони,
на степите дяца, родени за бой,
волни кат небето, буйни кат порой,
и като помислих, че всичките тия
идат да умират зарад България,
и кат си помислих, и като гледах
всичко туй – плаках!

Букурещ, юни 1877

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Надежда Владимирова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4288>]